

Sygn. akt XVII AmA 8/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 czerwca 2022 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SO Jolanta Stasińska

po rozpoznaniu w dniu 28 czerwca 2022 roku w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z odwołania P. K.

przeciwko Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone

na skutek odwołania P. K. od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 30 października 2019 roku, Nr (...)

1. oddala odwołanie,
2. zasądza od P. K. na rzecz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwotę 720,00 zł (siedemset dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sędzia SO Jolanta Stasińska

Sygn. akt XVII AmA 8/20

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów decyzją z dnia 30 października 2019 r., Nr (...) orzekł:

I. Na podstawie art. 23 b ust. 1, w związku z art. 23a ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2019 r., poz. 369 ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy, po przeprowadzeniu postępowania o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone uznaje się następujące postanowienia, stosowane przez P. K., prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...) we W. we wzorcach umów zawieranych z konsumentami, za niedozwolone postanowienia umowne, o których mowa w art. 385¹ § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. 2019 r. poz.1145 ze zm.):

1. „Strony potwierdzają, że w drodze dwustronnych negocjacji zgodnie ustalono co następuje:”

(wzorzec umowy o nazwie „Umowa o świadczenie usług pośrednictwa finansowego nr...” w wersji obowiązującej do sierpnia 2017 r., wzorzec umowy o nazwie „Umowa o świadczenie usług pośrednictwa finansowego nr ...” w wersji obowiązującej od września 2017 r. do stycznia 2018 r., wzorzec umowy o nazwie „Umowa o świadczenie usług pośrednictwa finansowego nr ...” w wersji obowiązującej do sierpnia 2017 r., w wersji obowiązującej od lutego 2018 r. do września 2018 r., wzorzec umowy o nazwie „Umowa o świadczenie usług pośrednictwa finansowego nr ...” w wersji obowiązującej od października 2018 r.);

2. „Zleceniodawca z tytułu niniejszej umowy zobowiązuje się do zapłaty wynagrodzenia na rzecz Zleceniobiorcy w wysokości i na zasadach określonych w § 3, należnego Zleceniobiorcy za wykonanie niniejszej umowy na zasadach i w zakresie ustalonym w niniejszej umowie.”

(§ 1 pkt 12 wzorca umowy o nazwie „Umowa o świadczenie usług pośrednictwa finansowego nr...” w wersji obowiązującej do sierpnia 2017 r. § 1 pkt 12 wzorca umowy o nazwie „Umowa o świadczenie usług pośrednictwa finansowego nr ...” w wersji obowiązującej od września 2017 r. do stycznia 2018 r.);

3. „Zleceniodawca zobowiązuje się do zapłaty wynagrodzenia na rzecz Zleceniobiorcy w wysokości zdefiniowanej wynikającej z zaakceptowanej przez Zleceniodawcę decyzji ostatecznej.”

(§ 3 pkt 1 wzorca umowy o nazwie „Umowa o świadczenie usług pośrednictwa finansowego nr...” w wersji obowiązującej do sierpnia 2017 r.);

4. „Zleceniodawca zobowiązuje się do zapłaty wynagrodzenia na rzecz Zleceniobiorcy w stanowiącej ...% kwoty kredytu/pożyczki wynikającej z zaakceptowanej przez Zleceniodawcę Decyzji Ostatecznej.”

(§ 3 pkt 1 wzorca umowy o nazwie „Umowa o świadczenie usług pośrednictwa finansowego nr...” w wersji obowiązującej od września 2017 r. do stycznia 2018 r.);

5. „W przypadku zlecenia przez Zleceniodawcę usług optymalizacji finansowej, Zleceniodawca zobowiązany jest do zapłaty na rzecz Zleceniobiorcy dodatkowego wynagrodzenia w wysokości ustalonej w drodze dwustronnych uzgodnień i zawartej w aneksie do niniejszej umowy, w formie pisemnej pod rygorem nieważności.”

(§ 3 pkt 2 wzorca umowy o nazwie „Umowa o świadczenie usług pośrednictwa finansowego nr...” w wersji obowiązującej do sierpnia 2017 r.);

6. „Przygotowanie kompleksowej koncepcji optymalizacji finansowej obejmuje w szczególności:

a. pozyskanie raportów ze wszystkich dostępnych baz, w których gromadzone są dane finansowe Zleceniodawcy (w sytuacji złożonego osobnego wniosku przez Zleceniodawcę);

b. pozyskanie zaświadczeń o niezaleganiu z zobowiązaniami wobec Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego (w sytuacji kiedy są wymagane);

c. ocena zdolności do spłaty zobowiązań krótko i długoterminowych, wraz z oceną możliwości zabezpieczenia;

d. zestawienie dostępnych na rynku finansowym i dostosowanych do aktualnych możliwości finansowych Zleceniodawcy ofert czynności o charakterze kredytowym;

e. doradztwo finansowe w wyborze optymalnej oferty;

f. pozyskanie raportu (...) wraz z przygotowaniem analitycznej analizy raportu (...);

g. opracowanie raportu końcowego obejmującego świadczenia określone w pkt. a) – f) w postaci formularza analizy.”

(§ 2 pkt 2 wzorca umowy o nazwie „Umowa o świadczenie usług pośrednictwa finansowego nr...” w wersji obowiązującej do sierpnia 2017 r.);

7. „Do tak ustalonego wynagrodzenia doliczony zostanie podatek VAT w wysokości wynikającej z aktualnie obowiązujących przepisów.”

(§ 3 pkt 3 wzorca umowy o nazwie „Umowa o świadczenie usług pośrednictwa finansowego nr...” w wersji obowiązującej do sierpnia 2017 r.);

8. „Do tak wynagrodzenia określonego w ust. 1 i 2, doliczony zostanie podatek VAT w wysokości wynikającej z aktualnie obowiązujących przepisów.”

(§ 3 pkt 2 wzorca umowy o nazwie „Umowa o świadczenie usług pośrednictwa finansowego nr...” w wersji obowiązującej od września 2017 r. do stycznia 2018 r., § 3 pkt 2 wzorca umowy o nazwie „Umowa o świadczenie usług pośrednictwa finansowego nr ...” w wersji obowiązującej od lutego 2018 r. do września 2018 r.);

i zakazuje się ich wykorzystywania.

II. Na podstawie art. 23b ust. 2 pkt 1 ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy, po przeprowadzeniu z urzędu postępowania w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone nakłada się na P. K., prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...) we W., środek usunięcia trwających skutków naruszenia zakazu stosowania we wzorcu umowy niedozwolonych postanowień umownych, określonych w punkcie I sentencji niniejszej decyzji, w postaci obowiązku skierowania listem poleconym – ze zwrotnym potwierdzeniem odbioru - w terminie miesiąca od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji – do wszystkich konsumentów, którzy podpisali umowy sporządzone w oparciu o ww. wersje wzorca, pisemnej informacji o wydaniu przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Decyzji nr (...) z dnia 30 października 2019 r. i uznaniu za niedozwolone postanowień wzorca umowy, o których mowa w punkcie I sentencji niniejszej decyzji, o treści:

„P. K. (...) uprzejmie informuje, iż Prezes UOKiK decyzją nr (...) z dnia 30 października 2019 r. stwierdził, że podpisana przez Pana/Panią z naszą firmą umowa pn. „Umowa o świadczenie usług pośrednictwa finansowego” zawiera klauzule niedozwolone o treści:

„Strony potwierdzają, że w drodze dwustronnych negocjacji zgodnie ustalono co następuje:”;

„Zleceniodawca z tytułu niniejszej umowy zobowiązuje się do zapłaty wynagrodzenia na rzecz Zleceniobiorcy w wysokości i na zasadach określonych w § 3, należnego Zleceniobiorcy za wykonanie niniejszej umowy na zasadach i w zakresie ustalonym w niniejszej umowie.”;

„Zleceniodawca zobowiązuje się do zapłaty wynagrodzenia na rzecz Zleceniobiorcy w wysokości zdefiniowanej wynikającej z zaakceptowanej przez Zleceniodawcę decyzji ostatecznej.”

„Zleceniodawca zobowiązuje się do zapłaty wynagrodzenia na rzecz Zleceniobiorcy w stanowiącej ...% kwoty kredytu/pożyczki wynikającej z zaakceptowanej przez Zleceniodawcę Decyzji Ostatecznej.”

„W przypadku zlecenia przez Zleceniodawcę usług optymalizacji finansowej, Zleceniodawca zobowiązany jest do zapłaty na rzecz Zleceniobiorcy dodatkowego wynagrodzenia w wysokości ustalonej w drodze dwustronnych uzgodnień i zawartej w aneksie do niniejszej umowy, w formie pisemnej pod rygorem nieważności.”

„Przygotowanie kompleksowej koncepcji optymalizacji finansowej obejmuje w szczególności:

a. pozyskanie raportów ze wszystkich dostępnych baz, w których gromadzone są dane finansowe Zleceniodawcy (w sytuacji złożonego osobnego wniosku przez Zleceniodawcę);

b. pozyskanie zaświadczeń o niezaleganiu z zobowiązaniami wobec Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego (w sytuacji kiedy są wymagane);

c. ocena zdolności do spłaty zobowiązań krótko i długoterminowych, wraz z oceną możliwości zabezpieczenia;

d. zestawienie dostępnych na rynku finansowym i dostosowanych do aktualnych możliwości finansowych Zleceniodawcy ofert czynności o charakterze kredytowym;

e. doradztwo finansowe w wyborze optymalnej oferty;

f. pozyskanie raportu (...) wraz z przygotowaniem analitycznej analizy raportu (...);

g. opracowanie raportu końcowego obejmującego świadczenia określone w pkt. a) – f) w postaci formularza analizy.”

„Do tak ustalonego wynagrodzenia doliczony zostanie podatek VAT w wysokości wynikającej z aktualnie obowiązujących przepisów.” ;

„Do tak wynagrodzenia określonego w ust. 1 i 2, doliczony zostanie podatek VAT w wysokości wynikającej z aktualnie obowiązujących przepisów.”

W związku z powyższym, jeżeli w umowie zawartej przez Panią/Pana z moją firmą znajdują się zacytowane postanowienia, to nie wiążą Panią/Pana, czyli są bezskuteczne. Bezskuteczność ta powstaje z mocy prawa i nie jest konieczne stwierdzenie jej na drodze sądowej. Klauzulę uznaną za abuzywną należy zatem traktować tak, jakby w ogóle nie była zawarta w umowie.”.

III. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 3a, w zw. z art. 106 ust. 5 ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz w związku z art. 112 ust. 2 ww. ustawy oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy, w związku z uznaniem za niedozwolone postanowień wzorca umowy określonych w punkcie I sentencji niniejszej decyzji

1. nakłada się na P. K., prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...) we W. karę pieniężną w wysokości 2 713 zł (słownie: dwa tysiące siedemset trzydzieści złotych) płatną do budżetu państwa za stosowanie postanowienia wzorca umowy określonego w punkcie I.1 sentencji niniejszej decyzji;

2. nakłada się na P. K., prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...) we W. karę pieniężną w wysokości 3 316, zł (słownie: trzy tysiące trzysta szesnaście złotych) płatną do budżetu państwa za stosowanie postanowienia wzorca umowy określonego w punkcie I.2 sentencji niniejszej decyzji;

3. nakłada się na P. K., prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...) we W. karę pieniężną w wysokości 3 316, zł (słownie: trzy tysiące trzysta szesnaście złotych) płatną do budżetu państwa za stosowanie postanowienia wzorca umowy określonego w punkcie I.3 sentencji niniejszej decyzji;

4. nakłada się na P. K., prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...) we W. karę pieniężną w wysokości 3 316, zł (słownie: trzy tysiące trzysta szesnaście złotych) płatną do budżetu państwa za stosowanie postanowienia wzorca umowy określonego w punkcie I.4 sentencji niniejszej decyzji;

5. nakłada się na P. K., prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...) we W. karę pieniężną w wysokości 1 507 zł (słownie: tysiąc pięćset siedem złotych) płatną do budżetu państwa za stosowanie postanowienia wzorca umowy określonego w punkcie I.5 sentencji niniejszej decyzji;

6. nakłada się na P. K., prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...) we W. karę pieniężną w wysokości 1 507, zł (słownie: tysiąc pięćset siedem złotych) płatną do budżetu państwa za stosowanie postanowienia wzorca umowy określonego w punkcie I.6 sentencji niniejszej decyzji;

7. nakłada się na P. K., prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...) we W. karę pieniężną w wysokości 2 713 zł (słownie: dwa tysiące siedemset trzydzieści złotych) płatną do budżetu państwa za stosowanie postanowienia wzorca umowy określonego w punkcie I.7 sentencji niniejszej decyzji;

8. nakłada się na P. K., prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...) we W. karę pieniężną w wysokości 2 713, zł (słownie: dwa tysiące siedemset trzydzieści złotych) płatną do budżetu państwa za stosowanie postanowienia wzorca umowy określonego w punkcie I.8 sentencji niniejszej decyzji;

IV. Na podstawie art. 77 ust. 1, w związku z art. 80 i 83 ww. ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 264 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2018 r., poz. 2096 ze zm.) postanawia się obciążyć P. K., prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...) we W., kosztami postępowania w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone w kwocie 24,10 złotych (słownie: dwadzieścia cztery złote, dziesięć groszy) oraz zobowiązać do ich zwrotu Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

Od powyższej decyzji odwołanie złożył powód: P. K. prowadzący działalność gospodarczą pod firmą (...) we W., zaskarżając ją w całości.

Zaskarżonej decyzji zarzucił:

- naruszenie art 23a u.o.k.k. w zw. z art. 385¹ § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz U z 2019 r., poz 1145 — t j. z późn. zm., dalej: k.c.) poprzez niewłaściwe zastosowanie w/w przepisów i określenie stosowanych przez Odwołującego postanowień wzorca umowy za niedozwolone w sytuacji gdy nie spełniają one przesłanek uznania ich za takie.

Mając na uwadze powyższe naruszenia, wniósł o:

1. uchylene zaskarżonej decyzji,
2. zasądzenie od Organu na rzecz Skarżącego zwrotu kosztów postępowania.

Pozwany Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pozwany podtrzymał stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

P. K. prowadził działalność gospodarczą pod firmą (...) we W., na podstawie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej w zakresie pozostałego pośrednictwa pieniężnego. Prowadzona przez niego działalność gospodarcza polegała na „pośrednictwie w pozyskiwaniu kredytów”. Działalność ta prowadzona była w placówkach znajdujących się w D., B., O., O. oraz W.. W dniu 31 grudnia 2018 r. działalność ta została zawieszona.

/pismo Przedsiębiorcy z 14.06.2017 r.: k. 9-10 akt adm.; wydruk informacji z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej Rzeczypospolitej Polskiej: k. 8, 55 akt adm. ; pismo Przedsiębiorcy z 18.12.2018 r.: k. 44-49 akt adm.; pismo Przedsiębiorcy z 28.05.2019 r.: k. 78-79 akt adm./

W ramach prowadzonej działalności gospodarczej, Przedsiębiorca zawierał z konsumentami umowy na podstawie wzorca umowy o nazwie „Umowa o świadczenie usług pośrednictwa finansowego” – zwanego dalej także „Umową”. Treść ww. wzorca podlegała zmianom. W obrocie konsumenckim jego kolejne wersje funkcjonowały w następujących datach: do sierpnia 2017 r., od września 2017 r. do stycznia 2018 r., od lutego 2018 r. do września 2018 r., od października 2018 r. do grudnia 2018 r.

/pisma Przedsiębiorcy z dnia: 14.06.2017 r.: k. 9-10 akt adm., 23.04.2018 r. wraz z załącznikami: k.13-27 akt adm., 18.07.2018 r. wraz z załącznikami k. 33-43 akt adm., 2.11.2018 r. wraz z załącznikami: k. 28-32 akt adm., 16.01.2019 r. wraz z załącznikami: k.56-72 akt adm./

Pracownicy przedsiębiorcy wyszukiwali dla konsumentów oferty kredytów konsumenckich. Umowy z konsumentami zawierane były przez przedstawicieli P. K. w placówkach handlowych. Odbывало się to w ramach współpracy podjętej z innymi pośrednikami kredytowymi. Informacje konsumentów były następnie przekazywane tym pośrednikom „przy użyciu ich programów komputerowych”. Następnie konsumentom przedkładane były pisemne informacje o

rodzaju możliwego do uzyskania kredytu oraz jego warunkach. W dokumentach tych, wśród szeregu innych danych, znajdowała się również informacja o wynagrodzeniu należnym P. K..

/pisma Przedsiębiorcy z dnia 14.06.2017 r.: k. 9-10 akt adm.; 23.04.2018 r.: k. 13-22 akt adm./

Konsument otrzymywał dokładną informację o składnikach pozyskanych ofert obejmujących przede wszystkim kwotę pozyskanego kredytu, wysokość rat, a także jego wynagrodzenie. Przekazanie powyższych informacji następowało ustnie, przez osobę działającą w imieniu Przedsiębiorcy jak i na piśmie, w dokumentach przedkładanych konsumentom.

/pisma Przedsiębiorcy z dni: 14.06.2017 r.: k. 9-10; 23.04.2018 r.: k.13-22/

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów [dalej także „Prezes Urzędu”], na skutek otrzymanych skarg konsumentek, przeprowadził postępowanie wyjaśniające o sygn. akt (...), w sprawie działalności przedsiębiorcy P. K., prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...) we W. [dalej także (...), (...) lub (...)]. Postępowanie to miało na celu m.in. ustalenie, czy nie nastąpiło naruszenie uzasadniające wszczęcie postępowania w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone. /okoliczności bezsporne/

W piśmie z dnia 18 lipca 2018 r. P. K. wyjaśnił, że wprowadzane w Umowie zmiany sposobu prezentowania wysokości wynagrodzenia należnego mu z tytułu zawieranej z konsumentami umowy, miały służyć wprowadzeniu przejrzystości informacji w tym zakresie.

/ pismo Przedsiębiorcy z 18.07.2018 r.: k. 33-34/

W kolejnych wersjach Umowy P. K. stosował następujące postanowienia umowne:

1.„Strony potwierdzają, że w drodze dwustronnych negocjacji zgodnie ustalono co następuje”

Postanowienie to zamieszczone było we wzorcu umowy stosowanym: do sierpnia 2017 r., od września 2017 r. do stycznia 2018 r., od lutego 2018 r. do września 2018 r., oraz od października 2018 r.

2.„Zleceniodawca z tytułu niniejszej umowy zobowiązuje się do zapłaty wynagrodzenia na rzecz Zleceniobiorcy w wysokości i na zasadach określonych w § 3, należnego Zleceniobiorcy za wykonanie niniejszej umowy na zasadach i w zakresie ustalonym w niniejszej umowie.”

Postanowienie to zamieszczone było w § 1 pkt 12 Umowy w kolejnych jej wersjach obowiązujących: do sierpnia 2017 r., od września 2017 r. do stycznia 2018 r.

3.„Zleceniodawca zobowiązuje się do zapłaty wynagrodzenia na rzecz Zleceniobiorcy w wysokości zdefiniowanej wynikającej z zaakceptowanej przez Zleceniodawcę decyzji ostatecznej.”

Postanowienie to zamieszczone było w § 3 pkt 1 Umowy w wersji obowiązującej do sierpnia 2017 r.

4.„Zleceniodawca zobowiązuje się do zapłaty wynagrodzenia na rzecz Zleceniobiorcy w stanowiącej ...% kwoty kredytu/pożyczki wynikającej z zaakceptowanej przez Zleceniodawcę Decyzji Ostatecznej.”

Postanowienie to zamieszczone było w § 3 pkt 1 Umowy w wersji obowiązującej od września 2017 r. do stycznia 2018 r.

5.„W przypadku zlecenia przez Zleceniodawcę usług optymalizacji finansowej, Zleceniodawca zobowiązany jest do zapłaty na rzecz Zleceniobiorcy dodatkowego wynagrodzenia w wysokości ustalonej w drodze dwustronnych uzgodnień i zawartej w aneksie do niniejszej umowy, w formie pisemnej pod rygorem nieważności.”

Postanowienie to zamieszczone było w § 3 pkt 2 Umowy w wersji obowiązującej do sierpnia 2017 r.

6. „Przygotowanie kompleksowej koncepcji optymalizacji finansowej obejmuje w szczególności:

a. pozyskanie raportów ze wszystkich dostępnych baz, w których gromadzone są dane finansowe Zleceniodawcy (w sytuacji złożonego osobnego wniosku przez Zleceniodawcę);

b. pozyskanie zaświadczeń o niezaleganiu z zobowiązaniami wobec Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego (w sytuacji kiedy są wymagane);

c. ocena zdolności do spłaty zobowiązań krótko i długoterminowych, wraz z oceną możliwości zabezpieczenia;

d. zestawienie dostępnych na rynku finansowym i dostosowanych do aktualnych możliwości finansowych Zleceniodawcy ofert czynności o charakterze kredytowym;

e. doradztwo finansowe w wyborze optymalnej oferty;

f. pozyskanie raportu (...) wraz z przygotowaniem analitycznej analizy raportu (...);

g. opracowanie raportu końcowego obejmującego świadczenia określone w pkt. a) – f) w postaci formularza analizy.”

Postanowienie to zamieszczone było w § 2 pkt 2 Umowy w wersji obowiązującej do sierpnia 2017 r.

7. „Do tak ustalonego wynagrodzenia doliczony zostanie podatek VAT w wysokości wynikającej z aktualnie obowiązujących przepisów.” ;

Postanowienie to zamieszczone było w § 3 pkt 3 Umowy w wersji obowiązującej do sierpnia 2017 r.

8. „Do tak wynagrodzenia określonego w ust. 1 i 2, doliczony zostanie podatek VAT w wysokości wynikającej z aktualnie obowiązujących przepisów.”

Postanowienie to zamieszczone było w § 3 pkt 2 Umowy w wersji obowiązującej: od września 2017 r. do stycznia 2018 r. oraz od lutego 2018 r. do września 2018 r.

/załącznik do pisma Przedsiębiorcy z 14.06.2017 r.: k. 11-12 akt adm.; załącznik do pisma Przedsiębiorcy z 23.04.2018 r.: k. 24-25 akt adm.; załącznik do pisma Przedsiębiorcy z 18.07.2018 r.: k. 35-36 akt adm.; pismo Przedsiębiorcy z 18.12.2018 r.: k. 44-49 akt adm./

Postanowieniem Nr (...) z dnia 16 listopada 2018 r. Prezes Urzędu wszczął postępowanie o uznanie za niedozwolone - opisyanych w sentencji zaskarżonej decyzji - postanowień wzorca umowy stosowanego przez Przedsiębiorcę.

/postanowienie k. 1-5 akt adm./

P. K. podniósł zastrzeżenia odpowiednio do kolejnych zakwestionowanych postanowień oraz podniósł, że wskazane w postanowieniu o wszczęciu postępowania administracyjnego postanowienia nie spełniają wymaganych ustawą przesłanek abuzywności, przede wszystkim w zakresie rażącego naruszenia interesów konsumentów.

/pismo Przedsiębiorcy z dnia 18 grudnia 2018 r. –k. 44-49 akt adm./

Prezes Urzędu zawiadomił Przedsiębiorcę o zakończeniu zbierania materiału dowodowego oraz o możliwości zapoznania się z aktami sprawy. Poinformował jednocześnie (...), że nie skorzysta z przedstawienia „Informacji o planowanym rozstrzygnięciu”, przewidzianej w „Wyjaśnieniach dotyczących realizacji przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów obowiązku przekazania stronom postępowań z zakresu ochrony konsumentów informacji o podstawach faktycznych i prawnych zarzutów naruszenia przepisów ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów.”

/zawiadomienie –k. 89 akt adm./

P. K. zapoznał się z aktami sprawy w dniu 16 października 2019 r. /k. 91 akt adm./

W piśmie z dnia 21 października 2019 r. P. K. wniósł o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania świadków na okoliczność realizowania ustawowych obowiązków informacyjnych wobec klientów oraz nieproponowanie konsumentom nabycia usług finansowych, które nie odpowiadają ich potrzebom oraz o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania jego jako strony. /k. 92 akt adm./

W dniu 30 października 2019 roku Prezes UOKiK wydał decyzję nr (...). /k. 93-107 akt adm./

Powyższy stan faktyczny został ustalony na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach postępowania administracyjnego, gdyż nie były kwestionowane przez strony, jak również w ocenie Sądu nie budziły wątpliwości.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje:

Strony nie wystąpiły o przeprowadzenie rozprawy, natomiast rozpoznanie sprawy na rozprawie nie było konieczne, wobec czego wystąpiły podstawy rozstrzygnięcia sprawy na posiedzeniu niejawnym.

Odwołanie nie jest zasadne.

Zgodnie z treścią art. 23a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów z dnia 16 lutego 2007 r. (Dz. U. z 2019 r., poz. 369 ze zm., dalej: „uokik”), zakazane jest stosowanie we wzorcach umów zawieranych z konsumentami niedozwolonych postanowień umownych, o których mowa w art. 385¹ § 1 Kodeksu cywilnego. Zgodnie z treścią art. 23b ust. 1 uokik, Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu postanowienia wzorca umowy za niedozwolone i zakazującą jego wykorzystywania, jeżeli stwierdzi naruszenie zakazu określonego w art. 23a. W decyzji Prezes Urzędu przytacza treść postanowienia wzorca umowy uznanego za niedozwolone. W doktrynie wskazuje się, że: „Prezes UOKiK z urzędu wszczyna i prowadzi postępowanie administracyjne w sprawie uznania postanowienia wzorca umowy za niedozwolone. W postępowaniu tym stroną jest przedsiębiorca, wobec którego zostało wydane postanowienie o wszczęciu postępowania - postanowienie to wyznacza zakres podmiotowy i przedmiotowy postępowania. Przedmiotem tego postępowania jest ustalenie, czy przedsiębiorca naruszył zakaz wyrażony w art. 23a Ustawy - tj. zakaz stosowania we wzorcach umów zawieranych z konsumentami niedozwolonych postanowień umownych, o których mowa w art. 385¹ § 1 k.c. Naruszenie tego zakazu jest bowiem materialnoprawną przesłanką wydania decyzji, o której mowa w art. 23b ust. 1 Ustawy. Na podstawie zgromadzonego materiału, w tym w szczególności pełnej treści wzorca umowy i kontekstu gospodarczego jego stosowania, Prezes UOKiK dokonuje oceny analizowanego postanowienia wzorca umowy w świetle kryteriów określonych w art. 385¹ k.c.” (Stawicki Aleksander (red.), Stawicki Edward (red.), Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz, wyd. II, Opublikowano: WK 2016).

Nie budzi wątpliwości Sądu, że powód stosował w obrocie z konsumentami postanowienia wskazane w punkcie I.1-8 zaskarżonej decyzji. Nie kwestionowana była również przez powoda okoliczność, że dokumenty w postaci umów o świadczenie usług pośrednictwa finansowego stanowią wzorce umowne, gdyż zawierają postanowienia umowne w oparciu, o które zawierane były umowy z konsumentami. Ponadto, jak wynika z treści odwołania oraz stanowiska powoda przedstawianego w toku postępowania administracyjnego powód stosował własne wzorce umowne. Bezsprzeczne również jest to, że strona powodowa posługiwała się przedmiotowymi wzorcami umownymi zawierającymi zakwestionowane postanowienia w okresach wskazanych w punkcie I.1-8 zaskarżonej decyzji. Tym samym przedmiotowe klauzule zawarte we wzorcach umownych stosowanych przez powoda podlegają kontroli Prezesa UOKiK w kontekście zakazu, o którym mowa w art. 23a uokik.

Z powyższych względów uzasadnione było dokonanie oceny wskazanych postanowień wzorca umownego pod kątem abuzywności. Materialnoprawną podstawą kontroli abstrakcyjnej postanowień wzorca umowy są zatem art. 385¹ i 385³ k.c. stosowane odpowiednio, a więc z uwzględnieniem faktu, że Prezes UOKiK zobowiązany był do dokonania

kontroli w oderwaniu od konkretnego stosunku umownego, do którego odnoszą się powołane przepisy. Mając na względzie abstrakcyjny charakter kontroli wzorca dokonywanej przez Prezesa UOKiK, w oderwaniu od konkretnej umowy, Prezes Urzędu ocenia treść postanowień wzorca i treść hipotetycznych stosunków, jakie mogą powstać pomiędzy przedsiębiorcą a potencjalnym konsumentem na jego podstawie. Prezes Urzędu nie bada i nie ocenia natomiast sposobu wykorzystania wzorca w konkretnej sytuacji, wobec konkretnych konsumentów. Istotne w tej kontroli jest ustalenie, iż powód wprowadził wzorec do obrotu i był gotów do jego wykorzystywania oraz, że stosowanie wzorca nie może być utożsamiane z zawieraniem umów przy jego wykorzystaniu. Jak wskazał Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 21 grudnia 2011 r., w sprawie o sygn. akt VI ACA 873/11 : „Kontrola abstrakcyjna polega na kontroli wzorca jako takiego, w trakcie kontroli abstrakcyjnej ocenie podlega więc treść danego zaskarżonego postanowienia wzorca, a nie sposób jego faktycznego, czy też potencjalnego wykorzystania przy uwzględnieniu intencji przedsiębiorcy.” (LEX nr 1642385).

Powołane wyżej przepisy art. 385¹ i 385³ k.c. zawierają pakiet norm ukierunkowanych na ochronę konsumenta w umowach zawieranych z przedsiębiorcą. Konsument jest bowiem uznawany za „słabszą” stronę stosunku prawnego, tak ekonomicznie, jak również pod względem doświadczenia i posiadanej wiedzy.

Zgodnie z treścią art. 385¹ § 1 k.c., postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. W treści powołanego przepisu ustawodawca wymienił zatem przesłanki uznania danego postanowienia za niedozwolone, jeżeli kształtuje ono prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Zastrzeżono przy tym, że powyższe nie dotyczy postanowień określających główne świadczenia stron, takich jak cena lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Mając powyższe na względzie, nie ulega wątpliwości Sądowi, że zakwestionowane postanowienia wzorca umownego spełniają wszystkie wymienione wyżej przesłanki. Z całą pewnością bowiem, wskazane postanowienia zostały zawarte w przedmiotowym wzorcu umownym, jednostronnie opracowanym przez powoda, na który konsument nie miał rzeczywistego wpływu. Wskazane postanowienia nie dotyczą głównych świadczeń stron, takich jak cena lub wynagrodzenie, które zostałyby określone w sposób jednoznaczny. Ponadto, kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy.

Sąd nie podzielił przedstawionej przez powoda w treści odwołania oceny, że przedmiotowe klauzule nie mogą mieć negatywnego wpływu na sytuację konsumenta. Zasadnie zauważył pozwany, że Dyrektywa 93/13/EWG stanowi źródło polskiej regulacji dotyczącej nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich. Dyrektywa ta opiera się na systemie ochrony konsumenta znajdującego się w słabszej pozycji niż przedsiębiorca, zarówno pod względem siły przetargowej, jak i stopnia poinformowania, a w związku z tym godzi się on na przedstawiane przez przedsiębiorcę warunki umowne, na których treść nie może mieć wpływu. Ze względu na słabszą pozycję jednej ze stron art. 6 ust. 1 tej dyrektywy – stanowiący odpowiednik art. 385¹ § 1 k.c., stanowi, że nieuczciwe warunki nie wiążą konsumenta. Jest to przepis bezwzględnie obowiązujący, który jak należy przyjąć, zmierza do zastąpienia ustanowionej w umowie równowagi formalnej między prawami i obowiązkami stron równowagą rzeczywistą, pozwalającą na przywrócenie równości tych stron. Niewątpliwie zaś, w odniesieniu do rynku usług finansowych występuje deficyt informacyjny. Z tego względu, dokonanie przez konsumenta profesjonalnej oceny i analizy informacji uzyskanych od powoda w formie oświadczeń ustnych czy informacji (o czym zapewniał powód w odwołaniu) w relacji do informacji zawartych w treści wzorca jest nader utrudnione, lub wręcz niemożliwe. Zwłaszcza, że chęć zawierania takich umów mogą przejawiać osoby o różnym wykształceniu i w różnym wieku.

Mając na względzie treść postanowienia wskazanego w punkcie I.1 sentencji decyzji o treści: „Strony potwierdzają, że w drodze dwustronnych negocjacji zgodnie ustalono co następuje:”, można wnioskować, że powód mógłby powoływać się na ten zapis, gdyby konsument powoływał się na okoliczność braku indywidualnego uzgodnienia określonego

postanowienia umownego. Tak ukształtowane postanowienie mogłoby w konsekwencji prowadzić konsumenta do wniosku, że nie ma on już żadnej możliwości zakwestionowania określonej treści umownej. Co również istotne, przedmiotowe postanowienie zamieszczone zostało na wstępie wzorca umowy i niewątpliwie odnosi się do wszelkich postanowień w nim zawartych. Rację ma pozwany, że postanowienie to wprowadza domniemanie indywidualnego uzgodnienia („w drodze dwustronnych negocjacji”) wszystkich postanowień wzorca. Powyższej oceny nie zmienia wskazana przez powoda w odwołaniu okoliczność, że niektóre postanowienia mogą podlegać ustaleniu przez strony. Nie sposób też wywnioskować, jak sugeruje powód, jakoby powyższe postanowienie nie odnosiło się do całej umowy. Niezasadnie również powód powołał się na brak okoliczności wyłączających zastosowanie w zakresie interpretacji postanowień umownych art. 65 k.c. Przedmiotowy zapis uprawniałby bowiem powoda do dokonania interpretacji oświadczeń woli zawartych w treści poszczególnych postanowień umowy, prowadzących do ustalenia przez niego zakresu i znaczenia wypowiedzi, co stawiałoby go w korzystniejszej sytuacji, niż sytuacja konsumenta. Należy zgodzić się z pozwanym, że takie uregulowanie umowne stanowi próbę modyfikacji zasady wyrażonej w art. 385¹ § 4 k.c., zgodnie z którą ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje, a zatem nastąpiłoby przerzucenie ciężaru dowodu na konsumenta. Istotnie zatem, przedmiotowe postanowienie wpływa korzystnie jedynie na sytuację jednej strony umowy i nie jest nią konsument. Niniejszy przypadek ewidentnie stanowi o wykorzystywaniu uprzywilejowanej pozycji profesjonalisty przy zawieraniu umowy.

W przekonaniu Sądu, postanowienie wzorca umowy wskazane punkcie I.2 zaskarżonej decyzji o treści: „Zleceniodawca z tytułu niniejszej umowy zobowiązuje się do zapłaty wynagrodzenia na rzecz Zleceniobiorcy w wysokości i na zasadach określonych w § 3, należnego Zleceniobiorcy za wykonanie niniejszej umowy na zasadach i w zakresie ustalonym w niniejszej umowie” jest również niedozwolonym postanowieniem umownym, o jakim mowa w art. 385¹ § 1 k.c. W żaden sposób nie można tu bowiem przyjąć, aby w treści tego postanowienia główne świadczenie konsumenta, tj. zapłata wynagrodzenia została określona w sposób jednoznaczny. Zasadnie przyjął pozwany, że z treści tego postanowienia nie wynika ani konkretna jego wysokość, ani też przejrzyste zasady jego ustalenia. Jako że kontroli abuzywności postanowienia dokonuje się z uwzględnieniem treści pozostałych postanowień wzorca, należało też zauważyć, że także wspomniany w treści przedmiotowego postanowienia § 3 nie zawiera konkretnych kryteriów jego ustalenia. Trudno przyznać rację powodowi, który podniósł w odwołaniu, że przedmiotowe postanowienie stanowi jedynie „klauzulę informacyjną, niekreująca po stronie konsumenta skonkretyzowanego zobowiązania umownego.” Nie ulega bowiem żadnej wątpliwości Sądu, że wskazane postanowienie umowne zawiera zobowiązanie ze strony konsumenta do zapłaty wynagrodzenia na rzecz Zleceniobiorcy, czyli powoda. Tym samym nie sposób zgodzić się z powodem, który stwierdził, że brak jest podstaw do uznania, jakoby postanowienia umowne dotyczące wynagrodzenia należnego powodowi skonstruowane zostały w sposób niejednoznaczny oraz, że postanowienia umowne (§3) nie pozostawiają możliwości ich różnej interpretacji, a w konsekwencji możliwości ustalania wysokości wynagrodzenia należnego od konsumenta, w zależności od przyjętej interpretacji wskazanych zapisów. Istotnie trudno zatem uznać, że przedmiotowe postanowienie, kreujące po stronie konsumenta obowiązek zapłaty wynagrodzenia, bez wskazania jego wysokości - zostało sformułowane w sposób jednoznaczny i rzetelny. Powyższe niewątpliwie narusza ekonomiczny interes konsumenta.

W odniesieniu do postanowień zawartych w punkcie I.3 oraz I.4 sentencji zaskarżonej decyzji, odpowiednio o treści: „Zleceniodawca zobowiązuje się do zapłaty wynagrodzenia na rzecz Zleceniobiorcy w wysokości zdefiniowanej wynikającej z zaakceptowanej przez Zleceniodawcę decyzji ostatecznej” oraz „Zleceniodawca zobowiązuje się do zapłaty wynagrodzenia na rzecz Zleceniobiorcy w stanowiącej ...% kwoty kredytu/pożyczki wynikającej z zaakceptowanej przez Zleceniodawcę Decyzji Ostatecznej.” również zasadnie przyjął Prezes UOKiK, że są niedozwolonymi postanowieniami umownymi, o których mowa w art. 385¹ § 1 k.c. Powyższe postanowienia także dotyczą świadczenia głównego konsumenta dotyczącego zapłaty wynagrodzenia i ponownie - nie określają go w sposób jednoznaczny. Powyższe wynika przede wszystkim z faktu, że powód posłużył w treści przedmiotowych klauzul pojęciem „decyzji ostatecznej”, którego jednak nie definiuje w dalszej treści wzorca. Pomimo tego, od „zaakceptowanej przez Zleceniodawcę Decyzji Ostatecznej” powód uzależnia ustalenie wysokości wynagrodzenia, która w dalszym ciągu nie jest konsumentowi znana podczas zawierania umowy. Powyższe niewątpliwie umożliwiłoby pozostawienie

„ostatecznej” decyzji w przedmiocie wynagrodzenia powodowi, jak również w konsekwencji, jednostronne narzucenie konsumentom wysokości wynagrodzenia. Rację ma pozwany wskazując, że taka redakcja przedmiotowych klauzul powoduje, że konsument zobowiązuje się do zapłaty wynagrodzenia, którego rozmiaru nie jest w stanie obliczyć. Słusznie też zauważył, że postanowienia te uniemożliwiają także ewentualną weryfikację wysokości wynagrodzenia wskazanego przez powoda. Istotnie bowiem powyższe prowadzi do konstatacji, że w momencie zawierania umowy o świadczenie usług pośrednictwa kredytowego nie jest znana choćby przybliżona ich wartość, a zatem odesłanie do wartości procentowej kwoty kredytu/pożyczki należało uznać za pozorne i nieprzydatne. Nieudolne okazały się próby wykazania przez powoda w odwołaniu fakultatywnego charakteru zobowiązania do zapłaty wynagrodzenia. Zdaniem powoda klient był każdorazowo informowany, że przedmiotowe wynagrodzenie będzie należne tylko i wyłącznie w sytuacji finalnej decyzji skorzystania przez konsumenta z pozyskanej przez powoda oferty. Jak już bowiem wyżej wskazano, przedmiotowe klauzule umowne stanowią o obowiązku zapłaty na rzecz powoda wynagrodzenia, a nie jedynie o takiej możliwości. Nie sposób zgodzić się zatem z powodem, że powyższy wniosek wypływa jedynie z interpretacji organu. Niezrozumiałym jest również stanowisko powoda, jakoby: „(...) każdorazowo wysokość wynagrodzenia zaproponowana w decyzji ostatecznej podlegała akceptacji klienta. Dopiero po takiej akceptacji ze strony klienta, usługa pozyskania kredytu podlegała finalizacji i po stronie konsumenta konkretyzowało się zobowiązanie zapłaty na rzecz Przedsiębiorcy wynagrodzenia w konkretnej wysokości wskazanej w zaakceptowanej przez klienta decyzji ostatecznej.” Jeszcze raz bowiem należy podkreślić, że przedmiotowe postanowienia umowne zawierają wyraźne zobowiązanie konsumenta do zapłaty wynagrodzenia, którego wysokości jednak w momencie zawierania umowy konsument nie był w stanie określić, ani nawet przewidywać.

Pozwany w sentencji punktu I.5 i I.6 przyjął, że postanowienia umowne o treści: „W przypadku zlecenia przez Zleceniodawcę usług optymalizacji finansowej, Zleceniodawca zobowiązany jest do zapłaty na rzecz Zleceniobiorcy dodatkowego wynagrodzenia w wysokości ustalonej w drodze dwustronnych uzgodnień i zawartej w aneksie do niniejszej umowy, w formie pisemnej pod rygorem nieważności”, w związku z „Przygotowanie kompleksowej koncepcji optymalizacji finansowej obejmuje w szczególności:

- a. pozyskanie raportów ze wszystkich dostępnych baz, w których gromadzone są dane finansowe Zleceniodawcy (w sytuacji złożonego osobnego wniosku przez Zleceniodawcę);
- b. pozyskanie zaświadczeń o niezaleganiu z zobowiązaniami wobec Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego (w sytuacji kiedy są wymagane);
- c. ocena zdolności do spłaty zobowiązań krótko i długoterminowych, wraz z oceną możliwości zabezpieczenia;
- d. zestawienie dostępnych na rynku finansowym i dostosowanych do aktualnych możliwości finansowych Zleceniodawcy ofert czynności o charakterze kredytowym;
- e. doradztwo finansowe w wyborze optymalnej oferty;
- f. pozyskanie raportu (...) wraz z przygotowaniem analitycznej analizy raportu BIK;

g. opracowanie raportu końcowego obejmującego świadczenia określone w pkt. a) – f) w postaci formularza analizy.” są niedozwolonymi postanowieniami umownymi w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. Jak wynika z treści wzorca umowy o świadczenie usług pośrednictwa finansowego, powód zawarł we wzorcu definicję pojęcia „optymalizacja finansowa”. W definicji tej wskazano, jakie czynności w szczególności obejmuje przygotowanie kompleksowej koncepcji optymalizacji finansowej. Wskazano m.in. takie czynności jak: „Zestawienie dostępnych na rynku finansowym i dostosowanych do aktualnych możliwości finansowych Zleceniodawcy ofert czynności o charakterze kredytowym”, czy też „doradztwo w wyborze optymalnej oferty”. Zasadnie zatem zauważył przy tym pozwany, że są to te same czynności, które wchodzi w zakres czynności usługi podstawowej, czyli wykonania usługi pośrednictwa kredytowego, określonej w § 1 wzorca umowy. W takiej sytuacji, konsument będzie miał trudność z doбором kryteriów służących rozróżnieniu, czy rzeczywisty zakres wykonanej usługi stanowił wykonanie usługi podstawowej, czy też stanowi już czynności składające się na zakres usługi, dodatkowo płatnej. Taka konstrukcja przedmiotowych klauzul, przy

uwzględnieniu występowania wspomnianego już deficytu informacyjnego u konsumentów w przedmiocie usług na rynku finansowym, z pewnością uniemożliwi identyfikację tak fundamentalnej kwestii, jaką jest podstawa do zapłaty wynagrodzenia, tj. czy jest nią usługa podstawowa czy dodatkowa. Co istotne, z treści wzorca wynika, że decyzję o wyrażeniu zgody na świadczenie dodatkowej usługi konsument podejmuje w momencie zawierania umowy, przez zaznaczenie w formularzu jednej z opcji. Rzeczywiście zatem należało uznać, że są to klauzule sporządzone z wyprzedzeniem, których nie sposób uznać za indywidualnie uzgodnione. Jak wynika z treści postanowienia wskazanego w punkcie I.5 sentencji zaskarżonej decyzji, konsument godzi się na zapłatę z tytułu owej dodatkowej usługi, którego wysokość miała być również „uzgodniona” w terminie późniejszym. Powyższych wniosków nie niweczy zatem podniesiona w odwołaniu argumentacja powoda, który wskazał, że w treści tych klauzul zawarta była jedynie „informacja” dla konsumenta o możliwości zlecenia opisanej usługi. Nie jest zgodne z rzeczywistością twierdzenie powoda, że przedmiotowa usługa dodatkowa miałyby być dopiero określona przez strony w aneksie. W treści klauzuli wskazanej w punkcie I.5 sentencji decyzji określono bowiem wyraźnie, że jedynie wynagrodzenie miałyby być określone w aneksie, nie zaś, jak twierdzi powód – również dokładne określenie zakresu czynności powoda wykonanych w ramach usługi dodatkowej. Wbrew temu co twierdzi powód, redakcja przedmiotowej klauzuli umownej nie daje podstaw do przyjęcia, że konsument dopiero na etapie wykonywania umowy, czyli już po „wyrażeniu wstępnej chęci skorzystania z tej usługi” mógłby podjąć „finalną” decyzję w tym zakresie. Z tych względów, zasadnie pozwany przyjął, że powyższe klauzule umowne, ewidentnie ze sobą związane, rażąco naruszają interesy konsumentów, gdyż ustanawiają one bezwarunkowe zobowiązanie konsumentów do zapłaty bliżej nieokreślonego wynagrodzenia z tytułu zlecenia do wykonania czynności określonych blankietowo. W ten sposób powód niewątpliwie znacząco odstąpił od sprawiedliwego wyważenia praw i obowiązków stron umowy, naruszając w szczególności ekonomiczne interesy konsumenta.

W przekonaniu Sądu zasadnie Prezes UOKiK zakwestionował również klauzule umowne wskazane w punkcie I.7 i I.8 zaskarżonej decyzji o treści: „Do tak ustalonego wynagrodzenia doliczony zostanie podatek VAT w wysokości wynikającej z aktualnie obowiązujących przepisów” oraz „Do tak wynagrodzenia określonego w ust. 1 i 2, doliczony zostanie podatek VAT w wysokości wynikającej z aktualnie obowiązujących przepisów.” Nie ulega bowiem wątpliwości Sądu, że należny podatek VAT jest elementem cenotwórczym i jego wartość również powinna być wyraźnie określona w treści przedmiotowych postanowień. Konsument nie jest w stanie przewidzieć, w jakiej wysokości będzie należny podatek z tytułu usług, które to powód ma świadczyć. Bezsprzecznie zatem postanowienia umowne o powyższej treści są niejednoznaczne i niejasne. Naruszają zatem zasadę lojalnego zachowania względem kontrahenta, w szczególności co do ścisłego oznaczania wysokości wynagrodzenia. Dopiero wtedy bowiem konsument może podjąć świadomie decyzję o skorzystaniu lub nie z usług powoda. Nie należy tu tracić z pola widzenia charakteru usługi powoda tj. usługi pośrednictwa kredytowego, skutek wykonania której konsument będzie przecież podejmował kolejne zobowiązanie, w postaci spłaty kredytu lub pożyczki. Zasadnie ocenił pozwany, że takie ukształtowanie postanowień umownych o powyższej treści, w sposób rażąco narusza interesy konsumentów.

Z powyższych względów zasadnie pozwany uznał przedmiotowe postanowienia umowne za niedozwolone postanowienia umowne w rozumieniu art. 385¹ §1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2018 r., poz. 1025), co stanowi naruszenie art. 23a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów – i zakazał ich wykorzystywania. Tym samym zarzut naruszenia przez pozwanego wskazanych wyżej przepisów okazał się bezzasadny.

W konsekwencji, nie budzi wątpliwości Sądu zasadność zastosowania przez pozwanego środka usunięcia trwających skutków naruszenia zakazu określonego w art. 23a uokik, o którym mowa w punkcie II zaskarżonej decyzji.

Brak było też podstaw do kwestionowania wysokości nałożonych kar pieniężnych wskazanych w punkcie III zaskarżonej decyzji. Zgodnie z treścią art. 106 ust. 1 pkt 3a uokik, Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% obrotu osiągniętego w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie dopuścił się naruszenia zakazu określonego w art. 23a. Powód nie sformułował zarzutów względem nałożonych kar pieniężnych. Nie wykazał tym

samym w toku niniejszego procesu braku zasadności nałożenia kar, ani też ustalenia ich w nieprawidłowy sposób. W przekonaniu Sądu ustalenie ich wysokości odbyło się w sposób zgodny z wymogami ustawodawcy, w szczególności zawartymi w art. 111 uokik. Na zasadność nałożenia kar we wskazanej w decyzji wysokości wpłynęła w szczególności długotrwałość naruszeń. Zasadnie też pozwany ocenił i przyjął nieumyślny charakter naruszeń, ale też okoliczność, że godziły one w interesy ekonomiczne konsumentów. Powód nie wykazał też w żaden sposób, aby wymierzone kary wpływały istotnie na płynność finansową. Ustalone kary w przekonaniu Sądu są proporcjonalne do naruszeń a jednocześnie spełnią swoje cele w zakresie prewencji szczególnej jak i ogólnej.

Z powyższych przyczyn Sąd oddalił odwołanie powoda, jako bezzasadne.

O kosztach procesu orzeczono na zasadzie art. 98 k.p.c. i w oparciu o §14 ust. 2 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych, czyli w wysokości 720,00 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika pozwanego.

Sędzia SO Jolanta Stasińska